

КОНЦЕПЦІЯ РЕФОРМИ ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: СУТНІСТЬ, РИСИ, ПЕРЕВАГИ

These theses define the main characteristics and distinctive features of the reorganization of health care institutions. The main advantages of the transformation of communal enterprises and budgetary establishments into communal non-profit enterprises are considered.

З часів незалежності система охорони здоров'я в Україні збереглася майже у незмінному стані, поодинокі заходи реформування тільки поглибили кризу медичної галузі. Фінансування зазначених закладів здійснюється за жорстким постатейним кошторисом на основі застарілих інфраструктурних нормативів. Це позбавляє керівників закладів охорони здоров'я (ЗОЗ) управлінської гнучкості та не сприяє мотивації до покращення результатів. Тому вся система охорони здоров'я потребує докорінної модернізації. На даний час оперативного вирішення потребують такі проблеми: неефективність витрачання публічних фінансів; неформальні платежі – оплата пацієнтами винагороди лікарям та купівля медикаментів за власний кошт; неспроможність забезпечувати належну віддачу, відповідно до обсягу коштів, що витрачаються; низький рівень надання медичних послуг.

Згідно з концепцією реформи фінансування системи охорони здоров'я України основним із завдань є надання автономії медичним закладам. З урахуванням кращих світових практик, автономію передбачається забезпечити шляхом реорганізації, зокрема перетворення таких ЗОЗ у повноцінні суб'єкти господарської діяльності – державні та комунальні некомерційні підприємства.

У таблиці 1 виділимо дві групи характеристик даної реорганізації – управлінські та фінансові, а також узагальнимо їх.

Таблиця 1

Основні характеристики реорганізації ЗОЗ

Управлінські характеристики	Фінансові характеристики
<ul style="list-style-type: none"> - збільшення управлінської гнучкості комунальних закладів охорони здоров'я; - формування стимулів для поліпшення якості медичного обслуговування населення; - можливість скорочення існуючої мережі комунальних ЗОЗ; - не можливість бути приватизованими; - процес перетворення триває від 3-х місяців; - трудові відносини з працівниками продовжуються, а звільнення можливе лише у випадку скорочення чисельності (штату), так після реорганізації окремі працівники можуть бути переведені на інші посади, переміщені в інші структурні підрозділи.	<ul style="list-style-type: none"> - збільшення господарської та фінансової автономії (самостійності); - підвищення ефективності використання ресурсів; - запобігання можливому надмірному податковому навантаженню, що не призводить до виникнення негативних податкових наслідків у вигляді виникнення нових, пов'язаних з перетворенням податкових зобов'язань; - створене (внаслідок перетворення) комунальне некомерційне підприємство не буде платником податку на прибуток й податку на нерухомість; - виключення можливості загрози банкрутства; - джерелами фінансування можуть бути як бюджетні кошти, так і кошти юридичних та фізичних осіб.

Розроблено автором з використанням джерела [1].

Перевагами перетворення ЗОЗ із бюджетної установи у комунальне некомерційне підприємство, зокрема, є наступні:

- керівник ЗОЗ, що діє у статусі підприємства, отримує значно більшу, ніж це можливо в умовах статусу бюджетної установи, свободу у розпорядженні активами, фінансами та формуванні кадрової політики, визначенні внутрішньої організаційної структури закладу;

- ЗОЗ (підприємство) має можливість самостійно встановлювати будь-які форми оплати праці працівників, що допускаються законодавством;

- фінансування ЗОЗ зі статусом підприємства здійснюється не за постатейним кошторисом витрат, а на основі власного фінансового плану, що дозволяє такому ЗОЗ бути більш гнучким та самостійним у прийнятті рішень порівняно із суб'єктами, що мають статус бюджетної установи;

- право ЗОЗ (підприємства) утворювати об'єднання підприємств з іншими ЗОЗ, які також діють у статусі підприємства, з метою перерозподілу функцій між ними та спільної оптимізації використання матеріальних, людських та фінансових ресурсів ЗОЗ – членів об'єднання;

- ЗОЗ (підприємство) може наймати за цивільно-правовими договорами лікарів фізичних осіб – підприємців, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію на здійснення господарської діяльності з медичної практики.

Отже, проведена реформа дасть можливість створити нову сучасну модель фінансування системи охорони здоров'я, яка передбачає чіткі зрозумілі гарантії держави щодо медичної допомоги, кращий фінансовий захист для громадян у випадку хвороби, ефективний та справедливий розподіл публічних ресурсів та скорочення неформальних платежів. Також дасть змогу запровадити контрактні відносини між замовником і постачальником медичних послуг; з'являться стимули для медичних закладів підвищувати якість та ставати ефективними; чітко розподіляться функції держави та громад в охороні здоров'я та зникне дублювання їх функцій.

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації з питань перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства: Рекомендація МОЗ України від 14.02.2018 р./ [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://moz.gov.ua/uploads/0/3562_moz_metod_recomendations_autonomization_2018_ua_final_web.pdf

2. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я на період до 2020 року: Розпорядження КМУ від 15 листопада 2017 р. № 821-р/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250432586>

3. Про схвалення концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я: Розпорядження КМУ від 30 листопада 2016 р. № 1013/ [Електронний ресурс]– Режим доступу: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-%D1%80>